

PRINCIPESA ILEANA ȘI IEROMONAHUL ARSENIE BOCA. O PRIETENIE ÎN ZORII INSTALĂRII REGIMULUI COMUNIST

Paul-Ersilian ROȘCA

Istoria anilor '40 ai secolului trecut, în România, este una complicată, tulburătoare și plină de semnificații, ea însumând dramele războiului, transformarea unei lumi după noi criterii și direcții, schimbarea mentalității colective, dispariția unui sistem politic multisecular (monarhia) și înlocuirea lui cu o republică după model sovietic etc. În toată această avalanșă de evenimente, personaje și contexte, o pagină de istorie se poate foarte ușor pierde în curentul general. Aceasta a fost, pentru mult timp, și povestea unei prietenii născute chiar în acei ani tulburi, legătură de suflet care, prin jocul unor factori externi celor doi „actori”, a fost în aparență definitiv ruptă. Spunem aceasta deoarece, roadele prieteniei au fost culese mult timp după ce ea, în mod formal, s-a încheiat. Cei doi prieteni au fost principesa Ileana a României, Arhiducesă de Austria și ieromonahul Arsenie Boca, personalități atât de diferite, până la un punct, în ceea ce privește originea, statutul, cursul și sfârșitul vieții. Istoria, în cursul ei sinuos, a făcut ca drumurile lor să se intersecteze la un moment dat, lăsând în urmă o pagină de istorie prea puțin cunoscută și analizată.

A scrie despre principesa Ileana, asemenea și despre părintele Arsenie Boca, poate părea, la o primă vedere, ușor, aceasta în contextul unei bogate literaturi istorice, pseudo-istorice și chiar fanteziste. Dacă în cazul principesei Ileana lucrurile sunt ceva mai temperate, fără a exclude micile istorioare romanțate, în cazul ieromonahului Arsenie Boca lucrurile au ieșit, din păcate, din făgașul unei normalități de dorit, în ultimii ani dezvoltându-se o întregă „industrie” a scrisului despre acesta. Nu de puține ori, după cum bine observă și Vasile Manea¹, unul dintre autorii care s-au aplecat asupra „subiectului” Arsenie Boca, mediatizarea excesivă, căutarea senzaționalului, uriașa literatură apocrifă asociată Părintelui, povestioarele naive care însoțesc adeseori evocarea cunoscutului duhovnic au făcut, odată cu trecerea timpului, ca istoriografia serioasă și mulți istorici consacrați să ocolească cu „delicatețe” subiectul. În loc să ajute la o mai bună cunoaștere a biografiei unui vrednic mărturisitor al lui

¹ *Părintele Arsenie Boca, obiectivul „Bratu”*, Studiu introductiv de Vasile Manea, Ed. Patmos, Cluj-Napoca, 2009, pp. 9-10.

Hristos, toată literatura mistificată i-a adus doar deservicii imaginii Părintelui, mulți devenind reticenți în a mai crede orice informație despre Arsenie Boca.

Studiul nostru, pornind de la izvoare de primă mână (în special arhive), își propune să evidențieze principalele elemente ale prieteniei dintre principesa Ileana și Arsenie Boca, această pagină de istorie fiind una aparte și cu multiple ramificații în viața celor doi. Pentru a înțelege mai bine contextul în care a avut loc întâlnirea celor doi și modul în care legătura dintre ei s-a dezvoltat, este necesar a evidenția câteva elemente preliminare. Astfel, referindu-ne la principesa Ileana a României, cea mai mică dintre fiicele cuplului regal Ferdinand și Maria, născută la 28 decembrie 1908², putem observa că, încă de mică, aceasta s-a dovedit a fi cea mai religioasă dintre copiii regali. De la episodul vederii îngerilor³, la momentele petrecute alături de mama sa în spitalele de campanie ale Primului Război Mondial⁴, la dese vizite făcute în mănăstirile românești sau în principalele centre ortodoxe ale lumii, Ileana a dovedit o aplecare spre cele duhovnicești, fără a bănuși măcar faptul că, peste ani, avea să-și dedice întru totul viața bisericii.

Căsătoria ei cu arhiducele Anton de Habsburg, deși venea cu fericirea întemeierii unui cămin, a fost asociată și cu tristețea obligației de a se converti oficial la catolicism⁵. Din păcate, la scurt timp după acest fericit eveniment, regele Carol al II-lea a obligat-o să plece din țară, nedorindu-și ca „urmașii Habsburgilor” să se nască în România. În pofida tuturor acestor vicisitudini, departe de țară, Ileana a rămas pe mai departe ortodoxă în adâncul sufletului ei⁶, acest fapt creând nu doar auspiciile întoarcerii de mai târziu la Biserica Ortodoxă, ci permanentul contact cu spiritualitatea ortodoxă.

² Arhivele Naționale Istorice Centrale (în continuare ANIC), Fond *Principesa Ileana*, Vol. I-1, fila 1.

³ Principesa Ileana afirmă că, la 7 ani, a văzut îngeri, episod petrecut în intimitatea camerei ei și a fratelui mai mic, principele Mircea. Maica Alexandra: *Principesa Ileana a României, Sfinții îngeri*, (traducere de Irineu Pop Bistrișeanul), Ed. Anastasia, București, 1992, pp. 301–302.

⁴ Acei ani dificili, departe de a o speria pe mica prințesă, au făcut-o să înțeleagă care este rolul ei în societatea românească și, deloc pușin, ce reprezintă România pentru ea. S-a dovedit, peste ani, că ceea ce simțea atunci nu s-a pierdut. „Când colonelul Anderson a plecat din Iași, mi-a lăsat o mică sumă pe care să o administrez cum credeam eu mai bine și îmi amintesc cât de mândră și responsabilă m-am simțit când mi s-a încredințat acest mic fond, pe care îl puteam folosi ca să-i ajut pe alții. Probabil pe vremea aceea s-a născut interesul meu de mai târziu pentru munca în spital, ca infirmieră, pentru că îmi fusese întipărită în inimă nevoia unui asemenea ajutor pentru oamenii de lângă mine. (...) Am crescut trup și suflet pentru patria mea: aspirațiile și împlinirile ei au făcut parte din însăși ființa mea. România a fost și este dragostea vieții mele, motivul pentru care exist”. Ileana, *Principesa de România, Arhiducesă de Austria, Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 38–39.

⁵ Ion Mamina, *Regalitatea în România. 1866–1947: instituția monarhică, Familia regală, domniile, contribuții la dezvoltarea instituțiilor culturale, monumentele de for public, cronologie*, Ed. Compania, București, 2004, p. 97.

⁶ În Austria la Sonnberg, „Castelul primise binecuvântarea potrivit tradiției ortodoxe, adică i se făcuse o sfeșanie de către un preot, iar rugăciunile zilnice nu erau niciodată neglijate. Ileana avea colțul ei plin de icoane unde se ruga. Uneori, stătea în grădină și visa: «*Visul meu este să construiesc o mănăstire într-un loc minunat din munți, unde să mă retrag mai târziu*». Bev

Perioada în care a locuit în Austria alături de soțul ei a coincis, pe lângă etapele fericite ale nașterii copiilor, și cu tranziția spre cel de-al Doilea Război Mondial, primii ani ai conflagrației mondiale petrecându-i la Sonnberg, domiciliul ei de lângă Viena. Aici a organizat, într-o primă fază, un sistem de asistență medicală pentru localnici, ea fiind în prima linie (avea toate atestările necesare poziției de soră medicală, asistentă). La începutul anului 1942, găsindu-se la Viena pentru un control medical de rutină, a auzit la spital de prezența unor ofițeri și soldați români răniți, internați la diverse spitale. Din acel moment, folosindu-se de toată puterea de convingere și de relațiile pe care le avea, a demarat un amplu program de ajutorare a soldaților români răniți, aflați în întreaga Austrie, scopul ei fiind acela de a-i transfera în țară pe cei valizi pentru drum și a-i mângâia pe cei grav răniți sau aflați în pragul morții. Nu în puține cazuri a făcut și oficiile de preot ortodox pentru cei morți departe de casă și de biserică strămoșască⁷.

Abdicarea regelui Carol al II-lea și urcarea pe tron a nepotului ei Mihai, a creat cadrul întoarcerii principesei Ileana în România, reședința ei urmând a fi la Bran, castel lăsat de regina Maria, prin testament, fiicei sale. Chiar dacă întoarcerea s-a făcut abia în anul 1944, cu acel prilej munca de caritate a Principesei nu s-a încheiat, dimpotrivă, ea a continuat cu o și mai mare intensitate, domnița Ileana punând bazele unui spital ridicat în memoria și onoarea mamei sale, spitalul „Inima Reginei”.

„Asistența medicală a însemnat pentru mine împlinirea unei nevoi profunde. Dragostea mea de oameni și dorința de a-L sluji pe Dumnezeu ajutând ființele umane și-au găsit expresia în îngrijirea bolnavilor. Fiica mea Sandi mi-a zis mai demult, când a renunțat la facultate pentru cariera de asistentă medicală: «Nu e vorba de ploști urinare, e vorba de a salva vieți. Trebuie s-o faci cineva – e ca un fel de religie». Exact asta a fost și pentru mine și a devenit chiar mai mult decât atât, pentru că așa am avut șansa să-i cunosc și să-i iubesc pe țărani noștri români mai bine decât aș fi avut vreodată ocazia, iar înțelegându-i pe ei cred că am ajuns să înțeleg puțin mai bine umanitatea.

Aceasta este povestea Spitalului „Inima Reginei” (...) Este o poveste a Branului – într-o vale strâmtă dintre munți, pierdută departe, în spatele Cortinei de Fier – și a țărănilor cărora le-a aparținut acest spital. Este povestea vieții la Bran, o poveste de muncă și ajutorare, de dragoste și echitate. Este o poveste ce nu se va sfârși niciodată, pentru că nu vom înceta niciodată să ne-o amintim. Ileana, noiembrie 1953”⁸.

Cooke, *Principesă și monahie: Domnița Ileana – Maica Alexandra*, (traducere de Luminița Irina Niculescu), Ed. Humanitas, București, 2011, p. 101.

⁷ „Nu vedeam de ce mi-ar fi fost frică. Mai văsussem moartea: acooperisem fețe încremenite făcând semnul crucii în timp ce mă rugam, așa cum se face în Biserica Ortodoxă: «Dumnezeul duhurilor și a tot trupul, care au călcat moartea și pe diavol l-ai surpat și ai dăruit viață lumii tale, odihnește sufletul adormitului robului tău...». Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 74.

⁸ Ileana, Principesă de România, *Spitalul „Inima Reginei”*, (traducere de Florin Sandu), Ed. Humanitas, București, 2018, pp. 10-11.

În timp ce războiul își arăta colții și la orizont se prefigura întoarcerea principesei Ileana în țară, la poalele Munților Făgăraș, un tânăr, proaspăt întors din Grecia, era tuns în monahism la Mănăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta de Sus. În acea zi de 3 mai 1940, diaconul celib Zian Boca primea numele de călugărie Arsenie. Un nume pe care, după ani și ani, milioane de credincioși îl au pe buze și în inimă. În același an, noul monah era numit, prin purtarea de grijă a mitropolitului Nicolae Bălan, stareț al Mănăstirii de la Sâmbăta de Sus⁹.

Pe lângă dimensiunea administrativă a activității sale, concretizată prin demararea unui amplu proces de restaurare și înfrumusețare a așezământului monahal, părintele Arsenie a pus temelie unui veritabil fenomen: „Mișcarea de reînviere duhovnicească de la Sâmbăta”. Acesta, având la bază principiile isihasmului, ale reînțoarcerii la valorile creștine perene (într-o perioadă în care lumea trăia dramele celui de-al Doilea Război Mondial), ale îmbunătățirii sufletești etc., a produs o efervescentă duhovnicească deosebită în rândul multor credincioși din ținuturile Brașovului, Sibiului, Covasnei ș.a., care, după cum bine sublinia Nichifor Crainic¹⁰, se îndreptau într-un număr foarte mare spre Sâmbăta de Sus, căutând să participe la slujbele, predicile și cuvintele de învățătură ale părintelui Arsenie Boca. Toată această activitate intensă a atras

⁹ Din mărturiile părintelui Teofil Părăian, la momentul 1940, Mănăstirea Brâncoveanu avea doar trei viețuitori (Arsenie Boca, Nicolae Mladin - viitor mitropolit și Serafim Popescu), niciunul călugăr dar având studii teologice și experiență duhovnicească (Arsenie Boca și Serafim Popescu fuseseră trimiși trei luni la Muntele Athos). Bucurându-se de încrederea și sprijinul mitropolitului Nicolae Bălan al Ardealului, proaspătul monah Arsenie (abia din 1942 ieromonah) a fost numit stareț. În anii care au urmat, obștii s-a alăturat și un frate de mănăstire pe nume Ioan (tânăr originar din părțile Năsăudului). Teofil Părăian, *Amintiri despre duhovnicii pe care i-am cunoscut*, Ed. Teognost, Cluj-Napoca, 2003, pp. 130-131.

¹⁰ După eliberarea din închisoare (1962) și „convertirea” la noua ideologie a epocii, Nichifor Crainic nu a uitat însă vechile sale preocupări teologice și filosofice (și nici pe aceia cu care, în anii precedenți instalării regimului comunist, a împărțit idei și timp). Aflat deja la o vârstă venerabilă și asumându-și eventualele neplăceri provocate de o astfel de acțiune, în toamna anului 1971 Nichifor Crainic l-a vizitat pe ieromonahul Arsenie Boca, fostul său ucenic. Acesta, în continuare oprit de la slujire și pensionat între timp, se găsea pe șantierul bisericii de la Drăgănescu, acolo unde realiza pictura sfântului lăcaș. Întâlnirea a durat doar câteva ceasuri, la despărțire, Nichifor Crainic înmânându-i părintelui Arsenie o emoționantă scrisoare. În preambulul ei, rememorând anii efervescente misiuni desfășurate de Arsenie Boca la mănăstirea Sâmbăta de Sus, Nichifor Crainic scria: „Iubite părinte Arsenie. A fost o vreme când te-am știut pictor de suflete după modelul Domnului nostru Iisus Hristos. Ce vreme înălțătoare când toată țara lui Avram Iancu se mișca în pelerinaj, cântând cu zăpada până la piept, spre Sâmbăta de Sus, ctitoria voievodului martir”. Nichifor Crainic, „Scrisoare către Părintele Arsenie Boca”, în *Gândirea* (seria nouă), An II (1993), Nr. 1, p. 19. Același Nichifor Crainic declara, în timpul anchetelor de la Securitate (1955), că Arsenie Boca, după întoarcerea din Grecia „s-a stabilit din ordinul Mitropolitului Nicolae Bălan la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, Județul Făgăraș, unde a dezvoltat o mare activitate pastorală, de răsunset adânc, atât în rândurile țărănimii, cât și ale intelectualilor. În scurtă vreme Mănăstirea Sâmbăta de Sus a devenit un loc de pelerinaje religioase, sute și mii de oameni venind să-l asculte pe părintele Arsenie. Până în anul 1945, dată după care nu mai știu nimic, mișcarea de la Sâmbăta de Sus avea un caracter pur religios, fără nici un fel de amestec politic”. Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950-1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 436.

nu doar mulțimi de oameni, mulți dintre ei devenind ulterior ucenici și fii duhovnicești ai Părintelui, ci și atenția organelor de Siguranță a Statului și, mai târziu, a Securității. Astfel, un exemplu relevant îl constituie notele din 21 iulie 1946/26 august 1946 alcătuite de Poliția din Făgăraș, respectiv de cea din Brașov, cu privire la afluența de credincioși spre și dinspre Mănăstirea Brâncoveanu, element care suscita o atenție deosebită structurilor de forță ale statului, intrate puternic sub influența elementului comunist. La 21 iulie 1946, erau consemnate următoarele:

„în comuna Sâmbăta de Sus, jud. Făgăraș, vin în pelerinaj săteni și orașeni de prin județul Ciuc și Trei Scaune, în afară de cei din împrejurimi, ca să asculte cuvântul starețului sau preotului Arsenie. În acest fel, preotul Arsenie le spune, printre altele, ca să nu voteze guvernul actual, deoarece toți sunt comuniști; și astfel se duce propaganda de la om la om... Acest lucru se întâmplă de aproape trei săptămâni. Această propagandă o face pe motivul că el susține că comuniștii sunt contra Bisericii, pe care vor să o distrugă. Mai suntem informați că susnumitul preot este în strâns contact cu elementele reacționare maniste de la care primește indicațiuni și directive după care se conduce în propaganda sa”¹¹.

Informațiile cuprinse în această notă erau unele destul de generale, nefundamentate pe dovezi certe, „acuzațiile” de *manism* și *anticomunism* fiind rezultatul unor denunțuri venite de la persoane care, cel mai probabil, au fost la Sâmbăta de Sus. Într-un context politic complicat, marcat de miza alegerilor parlamentare (cruciale atât pentru partidele istorice cât și pentru comuniști) și începerea, chiar dacă nu cu maximă forță și vizibilitate, a epurării scenei politice și a administrației publice românești, orice partizanat politic (altul decât cel procomunist) era atent monitorizat. Astfel, cineva care prin puterea cuvântului putea mișca și influența mase mari de oameni, trebuia supravegheat îndeaproape. Așa se face că, la următorul raport, cel din 26 august 1946, analiza a fost una mult mai amănunțită, ea fiind rezultatul unei investigații directe, realizată de agenți specializați¹². Aceștia au eliminat rapid tema „manismului”

¹¹ Arhiva Ministerului Justiției - Direcția Instanțelor Militare (în continuare AMJDIM), Fond Penal, Dosar 21342, f. 41, apud Cristian Vasile, *Biserica Ortodoxă Română în primul deceniu comunist*, (e-book), Ed. Curtea Veche, București, 2005/2013.

¹² La 26 august 1946, Poliția din Brașov nota următoarele: „a militat în Mișcarea Legionară, lucrurile se poate confirma că imediat după sosirea sa la mănăstirea din Sâmbăta de Sus a luat contact cu toți cunoscuții legionari din jur și anume: preotul Cocan din Sâmbăta de Sus, ing. silvic Popescu Gheorghe din Arpașu de Jos, Făgăraș etc. (...) După aceasta a fost semnalat Mitropoliei ortodoxe din Sibiu, care i-a și atras atenția a nu mai lucra cu elemente rămase credincioase Mișcării Legionare, dată de la care numitul se știe supravegheat de organele de siguranță. Până în prezent acesta nu a fost dovedit a face propagandă antiguvernamentală de la om la om și nici că ar fi în strânsă legătură cu elemente reacționare maniste. Face însă intensă propagandă religioasă la mănăstirea Brâncoveanu din Sâmbăta de Sus, unde este vizitat de foarte multă lume, în majoritate însă de foarte multe persoane suferinde, zvonindu-se că preotul Arsenie are darul de a vindeca și a preciza viitorul celor credincioși. În predicile sale către populație întrebuițează expresii cu subînțeles religios, care ar putea fi interpretat și în sens politic, așa de exemplu expresia «lupii vor fi sfâșiiați de către oile atacate», care ar fi explicată

lui Arsenie Boca, chiar și atitudinea sa anticomunistă fiind greu de probat. În pofida acestei stări de fapt, din momentul respectiv ieromonahul de la Sâmbăta de Sus a intrat definitiv în atenția organelor de stat, acuzațiile de apartenență la Mișcarea Legionară devenind elementul recurent oricărei anchete care avea să-l vizeze pe acesta.

O personalitate atât de carismatică și cunoscută precum era cea a părintelui Arsenie Boca, care se bucura de o reală apreciere și dragoste din partea unui mare număr de credincioși transilvăneni, nu putea trece neobservată nici de către principesa Ileana, cu atât mai mult cu cât, Branul nu se găsea la o distanță prea mare de Sâmbăta de Sus. În spitalul „Inima Reginei” au fost internați, cu siguranță, și bolnavi care și-au căutat alinarea suferințelor la Mănăstirea Brâncoveanu, acest fapt făcând ca, mai devreme sau mai târziu, Arsenie Boca și principesa Ileana să ajungă să se întâlnească și să lege o sinceră prietenie. Este greu să determinăm cu exactitate momentul în care a avut loc primul contact dintre cei doi, cert este că acesta nu putea avea loc înainte de 1944¹³, deoarece în primăvara aceluși an, principesa Ileana, alături de arhiducele Anton și de copiii, a revenit în România și s-a instalat la Bran¹⁴.

Din acest punct, strict cronologic și factual, întâlnirea putea avea loc în orice moment, cu toate acestea, în pofida unui număr destul de mare de mărturii, este greu să determinăm cu exactitate data la care aceasta a avut loc. Principalul motiv este cel legat de inexactitatea, voită în unele cazuri, a plasării temporale a primei întrevederi. Astfel, cea mai timpurie „datare” (exceptând-o pe cea făcută de Dan Lucinescu) îi aparține lui Nichifor Crainic, acesta declarând, în timpul interogatoriului făcut de Securitate la 11 octombrie 1955, că prima întâlnire dintre Arsenie Boca și principesa Ileana a avut loc în toamna lui 1944 sau în iarna dintre 1944–1945. Nichifor Crainic susține că deține această informație chiar de la Arsenie Boca, la acea dată el (Nichifor Crainic) aflându-se adăpostit la Mănăstirea Brâncoveanu.

în felul următor: «credincioșii deși mai puțini la număr, nu vor fi suprimați de puterea numerică a celor lepădați de credință, atâta timp cât vor fi strânși în jurul Bisericii». (...) Nu s-a referit la actualul regim sau la URSS. (...) Este ținut însă în supraveghere de agenți revizuiți și bine pregătiți, care pot analiza și da adevăratul înțeles artițiilor de cuvinte întrebuințate”. AMJDIM, Fond Penal, Dosar 21342, ff. 145 r.-v., apud Cristian Vasile, Biserica Ortodoxă Română în primul deceniu comunist, (e-book), Ed. Curtea Veche, București, 2005/2013.

¹³ Dan Lucinescu afirmă că o primă întrevedere ar fi avut loc încă din anul 1942: „în perioada duhovnicească de la Sâmbăta, părintele Arsenie Boca a primit aprobarea în 1942, din partea mitropolitului Nicolae Bălan, de a se duce la castelul Bran, unde se afla principesa Ileana, sora regelui de tristă amintire, Carol al II-lea”. Dan Lucinescu, *Părintele Arsenie Boca, un sfânt al zilelor noastre*, Ed. SIAJ, București, 2009, p. 29. Acest fapt este greu de crezut ținând cont că principesa Ileana și-a petrecut anii 1942–1943 organizând la Viena și Sonnberg o veritabilă rețea (și un spital) de ajutorare a soldaților români răniți aflați pe teritoriul Austriei. Ea amintește doar de scurte vizite la Bran și București, în 1941–1943, ocazie cu care, concentrată pe dramele războiului și conectată permanent la datoriiile sale din Austria, nu amintește despre vreo acțiune cu caracter spiritual desfășurată la Bran. Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 87–101.

¹⁴ Bev Cooke, *Principesă și monahie: Domnița Ileana – Maica Alexandra*, (traducere de Luminița Irina Niculescu), Ed. Humanitas, București, 2011, p. 133.

„Întrebare: Precizați anchetele cu ce persoane avea Arsenie Boca Legături?

Răspuns: Știu că avea legături cu toți preoții și profesorii de teologie din Sibiu și în special cu Profesorul Dumitru Stăniloae cu care traducea împreună o voluminoasă colecție de cărți de teologie ce poartă numele generic de „Filocalia”. Știu că relațiile ce le avea cu cei de mai sus erau numai spirituale sau cunoștințe de natură obișnuită.

Știu de la el că a fost invitat în toamna 1944 sau iarna 1944–1945 de Arhiducesa Ileana la Castelul familiei regale de la Bran, unde ea conducea un spital. Scopul acestei invitații a fost ca ea să se informeze mai îndeaproape de mișcarea spirituală de la mănăstire și să cunoască personal pe Arsenie despre care se vorbea așa de mult în acea vreme.

Întrebare: În ce împrejurări v-a spus Arsenie cele de mai sus?

Răspuns: Acest lucru mi l-a spus ca o informație obișnuită¹⁵.

În declarația dată în fața anchetatorilor, Nichifor Crainic nu precizează însă și contextul acestei posibile prime întâlniri, vizitele pe care Arsenie Boca le-a făcut la Bran fiind doar o consecință a momentului respectiv. Singura mărturie care surprinde se pare exact momentul, deși este una imposibil de plasat temporal, îi aparține preotului Nicolae Streza. Acesta, în lucrarea sa „*Mărturii despre Arsenie Boca*” susține că a aflat de la un anume Ioan¹⁶, tânăr originar din ținutul Năsăudului (numit de mitropolitul Nicolae Bălan ca administrator al Mănăstirii Brâncoveanu) și colaborator apropiat al starețului Arsenie Boca (după cum menționez, la acea dată erau doar trei viețuitori la Sâmbăta de Sus), cum s-a petrecut întâlnirea dintre Părinte și principesa Ileana. Conform acestei mărturii¹⁷, totul s-a întâmplat într-o vară (nu se precizează care: 1944,

¹⁵ Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opis de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 438.

¹⁶ Existența lui Ioan este confirmată din multiple surse, chiar și Nichifor Crainic, în interogatoriile de la Securitate (interogatoriu din 14 octombrie 1955), confirmând prezența lui la Mănăstirea Brâncoveanu în 1945, Ioan fiind la acea dată chiar frate de mănăstire. „Întrebare: Ce persoane ați cunoscut cât timp ați stat la mănăstire? Răspuns: N-am cunoscut decât oamenii mănăstirii: călugărul Serafim Popescu, Diaconul Vasile Șortan student în medicină, un candidat la călugărie al căru nume nu-l știu decât ca „fratele Ioan”. Cei de mai sus, în afară de Ioan, știau cine sunt”. Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opis de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, pp. 440–441.

¹⁷ Părintele Streza relatează cele povestite de Ioan cu privire la momentul întâlnirii dintre Arsenie Boca și Casa Regală a României: „Într-o zi de vară, pe când lucrau împreună cu Părintele Arsenie la grădina de zarzavaturi, în haine de lucru, au auzit dinspre mănăstire, mai multe împușcături (...) – Ce o fi?, s-au întrebat. Apoi, Părintele îl trimite pe Ioan să vadă ce se întâmplă. Acesta s-a dus către mănăstire și a auzit din nou împușcături, care veneau din zona celor două lacuri, existente pe atunci și în care se găseau pești. S-a apropiat și a văzut un grup de militari, care împușcau pe deasupra lacurilor în peștii care săreau din apă, fiind o zi caldă, și prindeau musculițe. (...) Ioan s-a întors și a spus Părintelui ce se petrece la lacuri, dar nu știa cine sunt acei oameni. Atunci, Părintele Arsenie, care era îmbrăcat într-o rasă de pânză albă, puțin murdară, cum lucra în grădina de zarzavaturi, s-a dus, personal, să vadă ce se întâmplă. A ajuns la lacuri și la primul, care avea la colțul dinșpre vest, spre mănăstire, o terasă zidită, frumos amenajată cu o masă mare de lemn și bănci, tot

1945, 1946?), atunci când regele Mihai, însoțit de o suită formată din ofițeri și câteva doamne, s-a nimerit să vâneze în apropiere de Mănăstirea Brâncoveanu. Venind să vadă care era sursa focurilor de armă, Arsenie Boca a intrat în dialog cu grupul de doamne, fără a le cunoaște pe acestea și fără ca ele, la rândul lor, să-l cunoască. Conform mărturiei lui Ioan, printre doamne se regăseau principesa Ileana și regina-mamă Elena. Ca urmare a dialogului purtat în franceză, fapt care a dovedit erudiția părintelui Arsenie Boca, principesa Ileana ar fi fost curioasă să afle mai multe despre monah și mănăstirea pe care acesta o păstora, din acel moment devenind cunoscută legătura dintre Părinte și Principesă.

Dacă asupra intervalului 1944–1945 planează încă semne de întrebare, anul 1946 este cert în ceea ce privește existența unei prietenii și chiar colaborări între Arsenie Boca și principesa Ileana. În acest sens avem câteva elemente concrete care vin în sprijinul acestui fapt.

Astfel, un prim exemplu îl reprezintă vizita făcută de principesa Ileana mamei mareșalului Ion Antonescu¹⁸ și întâlnirea, dificil de realizat, cu Maria Antonescu¹⁹, văduva fostului Conducător. Știm din însemnările principesei

de lemn, împrejur, vede un grup de doamne, stând la umbra salciei pletoase, cunoscută de atâția, iar pe lângă lacuri, mai sus, un grup de ofițeri care încercau să puște peștii ce săreau din apă. După ce a salutat grupul de doamne, a întrebat: – Cine sunteți doamnelor și ce se petrece aici? Atunci una dintre doamne, puțin înțepată, a zis către celelalte, în limba franceză: „Cine este călugărașul acesta?” – Acesta care vorbește cu dumneavoastră este Starețul Mănăstirii Brâncoveanu, dar tot în franceză a răspuns Părintele. Auzind răspunsul Părintelui, tot în franceză, una dintre doamne a răspuns: – Suntem un grup, care a venit aici să vedem Mănăstirea Brâncoveanu – în frunte cu Regele Mihai; și vă cerem scuze pentru cele ce se întâmplă. Și a trimis pe careva să cheme pe cei care pușcau cu pistoalele. Doamna care luase cuvântul s-a dovedit a fi Principesa Ileana, sora Regelui Carol al II-lea, ce abdicase în favoarea fiului său, Regele Mihai. Cum a făcut cunoștință Părintele, atunci, cu Regele Mihai și cu cei care-l însoțeau – probabil era și mama lui, Regina Elena, (...) și ce vorbiseră, Ioan nu știa”. Nicolae Streza, Mărturii despre Părintele Arsenie, Ed. Imago, Sibiu, 2003, pp. 365–366.

¹⁸ Principesa Ileana amintește în însemnările sale de două vizite făcute mamei Mareșalului, una înainte de ziua de 1 iunie 1946 și alta îndată după executarea lui Ion Antonescu. „Eram încă în București și deodată am simțit că trebuie să încerc să o văd pe bătrâna mamă a lui Antonescu. Așa am și făcut, lăsându-mi mașina pe o stradă laterală și pornind pe jos, din casa unei prietene. Bătrâna doamnă Antonescu era aproape oarbă, dar extraordinar de activă și de vioaie. Era încurajator să-i vezi stăpânirea de sine și mândria pentru fiul ei. Am povestit despre multe lucruri și mi-a arătat pachetele pe care se pregătea să le ducă fiului său chiar în după-amiaza aceea. – Căci, spune bucuroasă, în sfârșit mă lasă să-l văd! I se permitea să-l vadă, și el nu îi spusese că nu va mai avea nevoie de darurile ei dragi, pentru că nu mai avea decât câteva ore de trăit. (...) Când i s-a dat oestea, a suportat-o cu calm și demnitate. Ultima dată când am văzut-o a fost la câteva zile după moartea fiului său. Stătea pe balconul casei sale, îmbrăcată în negru, cu lacrimile curgându-i încet din ochii fără lumină”. Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 310–311.

¹⁹ Întrevederea cu Maria Antonescu s-a făcut mult mai greu, dată fiind poziția delicată a acesteia și consecințele pe care văduva le putea avea în urma unor întâlniri desfășurate fără acordul autorităților. „Nu ar fi prudent să vă spun cum am reușit să o văd pe văduva mareșalului Antonescu, care fusese deținută în Rusia, căci a fost un aranjament dificil, care a implicat mai mulți oameni, și a fost periculos pentru noi toți. Am găsit o femeie tristă, cu părul alb și cu fața aproape tot atât de albă ca și părul, îmbrăcată într-o rochie simplă, curată, neagră, care se tocise la coate și prin alte locuri, unde deja începea să se vadă urzeala. Era aproape de nesuportat să vezi cât se schimbă. Am luat-o în brațe și ea a început să suspine cu neajutorarea îngrozitoare a unui copil disperat. (...) Fusese separată de soțul ei în 23 august 1944. I se permisesă să îl vadă doar o dată înainte să fie ucis. (...) Ea

Ileana că întredederea cu cele două a avut loc în preajma zilei de 1 iunie 1946, zi în care Ion Antonescu a fost executat, această vizită fiind chiar ultima în care Principesa a întâlnit-o pe mama Mareșalului. Această informație, în aparență lipsită de importanță pentru subiectul studiului nostru, se dovedește a fi relevantă dacă o coroborăm cu declarația dată de Arsenie Boca în timpul interogatoriului din 5 octombrie 1955. Printre răspunsurile date în fața anchetatorilor Securității, cu privire la subiectul relației sale cu principesa Ileana, Părintele menționează și episodul unei vizite, în calitate de însoțitor al principesei Ileana, la mama Mareșalului. Ori, acest eveniment nu a putut avea loc decât în vara lui 1946, conform celor consemnate de Principesă.

„Eu am însoțit-o pe domnița ILEANA și la București și am mers la casa ei din cartierul Băneasa. Cu prilejul unei călătorii la București, văzând fotografiile marilor dascăli ai marxismului, ea s-a exprimat cu cuvinte murdare la adresa întemeietorului P.C.U.S. Aceste expresii ale ei le-am susținut numai din punct de vedere plastic al chipului – referindu-mă la buza inferioară, socotind-o disproporțională. La casa ei din cartierul Băneasa nu mi-a prezentat pe nimeni. Știu că avea vizite, însă acei vizitatori nu mi-au fost prezentați. În timpul cât am însoțit-o la București, îmi amintesc că am fost în vizită împreună cu ea la o bolnavă absolventă de liceu pe care nu știu cum o chema, locuia înspre calea Rahovei și care respira cu ajutorul unui aparat mecanic. Am stat cca. o jumătate de oră. În afară de noi nu mai era nimeni decât mama bolnavei.

O altă vizită tot împreună cu domnița ILEANA am făcut-o la domiciliul mamei lui ION ANTONESCU, care era bătrână, bolnavă și care era foarte tulburată de moartea fiului ei ION ANTONESCU.

Acolo am cunoscut pe MARIA ANTONESCU soția lui ION ANTONESCU. În discuțiile care s-au creat acolo, știu că MARIA se plângea că o duce greu, că este părăsită de toți cunoscuții ei și nu are cu ce se întreține, iar mama lui ION ANTONESCU spunea că nu se poate împăca în conștiința ei: „cum Dumnezeu a dat posibilități acestora (se referea la conducerea actuală a R.P.R.) să-i omoare fiul”.

I-am recomandat să nu se răzvrătească împotriva lui D-zeu, pentru că el știe ce face și i-am indicat ca duhovnic pe preotul GALA GALACTION, despre care nu știu însă dacă a fost acolo sau nu. Aici cred că am stat cam o oră.

În altă parte nu am mai fost cu domnița ILEANA²⁰.

Deplasările la București făcute de Arsenie Boca alături de principesa Ileana au trecut neobservate de Siguranța Statului (acaparată deja în bună parte de comuniști), aceasta deoarece, după cum am văzut în notele alcătuite de Poliția Făgăraș și Poliția Brașov, punerea sub supraveghere permanentă a Părintelui s-a făcut doar după data de 21 iulie 1946, așadar la aproape două luni de la

a fost unul din ultimii oameni pe care i-am văzut înainte să plec din București pentru ultima dată”. Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 311-313.

²⁰ Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opis de documente*, Vol. II (Prislop, 1950-1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, pp. 434-435.

uciderea mareșalului Antonescu. Se explică astfel faptul că, deși evenimentele sunt plasate de către Arsenie Boca în anul 1947, în timpul anchetei, această „neconcordanță” nu a fost corectată de ofițerii care realizau interogatoriul.

Ajunși în acest punct al analizei noastre trebuie să subliniem faptul că, Arsenie Boca, de la bun început, a susținut faptul că a întâlnit-o pe principesa Ileana doar în anul 1947, în acest fel, toate evenimentele pe care el le descrie în amănunt în amplul proces verbal al interogatoriului din 5 octombrie 1955 (care avea ca subiect explicit relația sa cu Principesa) sunt plasate în anul 1947. De ce a făcut Arsenie Boca această „confuzie” temporală? Este greu de spus, cel mai probabil din dorința de a implica cât mai puține persoane în ancheta pe care Securitatea o desfășura. Reducând perioada de timp la doar câteva luni ale anului 1947, atunci când știa sigur că întâlnirile sale cu principesa Ileana erau de notorietate și cunoscute de autorități (atât prin supraveghere directă cât și prin denunțuri), credea că poate dovedi „neimportanța” subiectului pentru anchetatori și, implicit, lipsa unei mize în continuarea anchetei²¹.

„Întrebare: Relatați împrejurările în care ați cunoscut pe DOMNIȚA ILEANA și despre legăturile Dvs. cu ea?

Răspuns: În anul 1947 vara a venit la Mănăstirea „Sâmbăta de Sus” DOMNIȚA ILEANA pentru prima dată, și cu această ocazie am cunoscut-o personal. Ea venise cu scopul ca să cunoască mănăstirea, să mă cunoască pe mine și să-mi asculte predicile mele. După ce am făcut cunoștință personal cu ea, am condus-o la apartamentul mitropolitului și-mi amintesc că i-a plăcut aranjamentul de la mănăstire și peisajul. În discuțiile purtate cu ea, și-a exprimat dorința ca eu să merg în vizită la castelul Bran, unde avea locuința. I-am spus că nu pot să merg altfel decât numai cu aprobarea mitropolitului BĂLAN.

Îmi amintesc că s-a aranjat ca are să vorbească cu mitropolitul BĂLAN ca să-mi obțină învoirea. Acest angajament l-a și îndeplinit, astfel că după cca. 2 săptămâni a venit din nou la mănăstire cu mașina și cu aprobarea mitropolitului BĂLAN am fost luat de către domnița ILEANA și m-a dus la castelul Bran, unde de prima dată am stat cam o săptămână. Vreau să precizez că domnița ILEANA a fost de mai multe ori la Mănăstirea Sâmbăta de Sus, cum la fel am fost și eu de mai multe ori la ea la castelul Bran, unde stăteam o săptămână, două săptămâni și chiar mai puțin de o săptămână”²².

Cu siguranță cele expuse în interogatoriu de către Arsenie Boca, referitor la modul în care s-au întâlnit pentru prima oară și cum mitropolitul Nicolae Bălan a aprobat deplasările sale la Bran, erau conforme cu realitatea, cu excepția factorului temporal. Dovezi în plus ale „minciunii/omisiunii” Părintelui, pe

²¹ Acest fapt, după cum s-a dovedit în cazul tuturor proceselor și anchetelor politice din acei ani, nu era valabil, Securitatea urmărind cu deosebită atenție fiecare pistă, oricât de insignifiantă ar fi părut la prima vedere. Înțelegem astfel de ce, în chiar aceleași zile, Nichifor Crainic era întrebat în mod special despre momentul în care Arsenie Boca a cunoscut-o pe principesa Ileana. Era evident că răspunsul său, 1944–1945, nu coincidea cu cel al Părintelui, 1947.

²² Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 432.

lângă episodul vizitelor din București, prezentat anterior, sunt foarte ușor de identificat. Astfel, îl întâlnim pe Arsenie Boca la Bran, la 31 august 1946, semnând, alături de principesa Ileana și de subsecretarul de stat Gheorghe Vântu, în jurnalul de impresii al taberei organizate de principesa Ileana²³. Aceste tabere dedicate fetelor orfane din Basarabia, la care face referire și Principesa în însemnările sale, erau punctate, pe lângă activitățile cotidiene, recreative, sportive, educaționale etc. și de participarea unor invitați care țineau prelegeri pe diverse teme²⁴. O astfel de contribuție a avut și părintele Arsenie Boca, însemnarea din jurnal, descoperită și publicată pentru prima dată de Nicoleta Petcu, dovedind prezența sa la Bran încă din vara lui 1946.

„Mă declar angajat sufletește în destinul acestei tabere de tinereță încercată. Suferința, de orice fel, e crucea noastră prin care ne mântuim. Nu uitați că cele dinafară sunt p[r]e cum îngrijim să le avem înăuntru, în conștiință. Arsenie. Bran, 31. Aug. '46”²⁵.

Două săptămâni mai târziu, la 15 septembrie 1946, a avut loc resfințirea bisericii „Sfânta Treime” din Brașov, eveniment la care, pe lângă mitropolitul Nicolae Bălan al Ardealului, au participat și principesa Ileana alături de soțul ei, arhiducele Anton de Habsburg. Șansa a făcut ca evenimentul să fie immortalizat într-o serie de fotografii de epocă. Privind cu atenție imaginile (a se vedea Foto. 1), se poate observa limpede că din soborul de preoți conslujitori a făcut parte și părintele Arsenie Boca, acest fapt dovedind încă o dată că cei doi se cunoșteau, fie și numai din vedere, încă din 1946.

Rămânând într-un registru imagistic, toamna anului 1946 ne aduce o nouă dovadă a prieteniei și colaborării dintre Arsenie Boca și principesa Ileana. Astfel, într-o fotografie care-l reprezintă pe Părinte (a se vedea Foto. 2), și care în aparență nu ne oferă foarte multe informații, distingem cadrul în care s-a realizat instantaneul: curtea interioară a castelului Bran. Fotografia, aflată în

²³ Aceste tabere, care au devenit în perioada 1945–1947 permanente la Bran, aveau ca scop protejarea și ajutorarea fetelor orfane din Basarabia. Taberele, desfășurate sub egida YWCA (Young Women’s Christian Association), organizație din care Ileana a făcut parte încă din copilărie (fiind președinta pe România), au oferit un real suport material, educațional, moral și sufletesc acestor fete aflate în permanentul pericol de a fi repatriate în Basarabia, parcursul lor fiind unul sumbru într-o astfel de situație. Ileana, Prințesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, pp. 264–265.

²⁴ Dintr-o atenție deosebită față de protejarea numelor celor care au luat parte la aceste tabere, principesa Ileana s-a mărginit a-i numi generic „vizitatori”, „clerici”, „laici”, un astfel de oaspete fiind și Arsenie Boca. „Am făcut tot ce am putut să le dăm și hrană spirituală, organizând prelegeri sau discuții de grup având ca invitați clerici și laici. Ne întâlneam la mine în grădina de două ori pe săptămână pentru acest fel de lucruri, atunci când vremea ne permitea, și de multe ori ni se alătura un vizitator în vacanță, rătăcit pe acolo, ceea ce făcea și mai plăcute întâlnirile noastre”. Ileana, Prințesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 265.

²⁵ Nicoleta Petcu, „Principesa Ileana a României și Părintele Arsenie Boca”, în *Muzeul Național*, Nr. XXVI, 2014, p. 258.



Foto. 1. În plan central pot fi observați mitropolitul Nicolae Bălan și principesa Ileana. În partea dreaptă a imaginii este ușor de remarcat figura inconfundabilă a părintelui Arsenie Boca²⁶.

posesia nepoatei părintelui Arsenie, D-na. Zoe Daian, este chiar cea care, prin însemnarea de pe verso făcută de părintele Arsenie Boca, elimină orice semn de îndoială cu privire la locația și data la care a fost realizată: Bran 10.XI.1946. Elementele de arhitectură prezente în imagine pot fi și astăzi regăsite la Bran, mai mult decât atât, este greu (dacă nu imposibil) de imaginat că Părintele a vizitat, asemenea mulțimii de turiști contemporani, castelul, la acea dată acesta fiind reședința privată a principesei Ileana. Prin urmare, orice vizită se făcea doar pe baza unei invitații nominale.

Dacă toate aceste exemple, care ne demonstrează limpede faptul că părintele Arsenie Boca și principesa Ileana se cunoșteau încă din 1946, nu ar părea a fi suficiente, cea mai bună dovadă o constituie chiar mărturia principesei Ileana. În toți anii de după 1989, spațiul publicistic românesc a cunoscut o deosebită efervescență în alcătuirea, traducerea, identificarea și publicarea unor lucrări, volume sau jurnale având ca temă Casa Regală a României. În ceea ce o privește pe principesa Ileana, au văzut lumina tiparului o serie de volume printre care se numără: *Trăiesc din nou*²⁷; *Principesă și monahie: Domnița Ileana – Maica Alexandra* și, recent apărută, *Spitalul „Inima Reginei”*²⁸. Dintre

²⁶ Fotografia a fost publicată pentru prima oară de către istoricul Adrian Nicolae Petcu, ea fiind, deocamdată, singura imagine în care-i întâlnim împreună pe părintele Arsenie Boca și pe principesa Ileana. Adrian Nicolae Petcu, „Mitropolitul Nicolae Bălan, principesa Ileana și Arsenie Boca la începutul regimului comunist”, în *Ziarul Lumina*, (ediție electronică), 14 august 2013, <https://ziarullumina.ro/societate/historica/mitropolitul-nicolae-balan-principesa-ileana-si-arsenie-boca-la-inceputul-regimului-comunist-84036.html>, consultat la 13 sept. 2019.

²⁷ Lucrarea a apărut pentru prima dată, în limba engleză, în anul 1952: Ileana, Princess of Romania, *I Live Again*, Rinehart & Company, New York, 1952.

²⁸ Acest volum, recent tradus în limba română, a apărut pentru prima dată în anul 1954, tot în



Foto. 2. Părintele Arsenie Boca în curtea castelului Bran – 10.XI. 1946²⁹.

aceste lucrări, *Trăiesc din nou* și *Spitalul „Inima Reginei”* îi aparțin direct principesei Ileana, având caracter memorialistic. Mai mult decât atât, cele două, asemeni tuturor scrierilor sale, au un numitor comun: faptul că au fost scrise în exil, în Statele Unite ale Americii, într-o perioadă în care principesa Ileana nu avea multe informații despre ceea ce se întâmplă în România (nu de puține ori primea zvonuri false, înfricoșătoare³⁰). Prin urmare, cunoscând modul de ope-

limba engleză: Ileana, Princess of Romania, *Hospital of the Queen's Heart*, Rinehart & Company, New York, 1952.

²⁹ Anomismia, „Părintele Arsenie Boca la Castelul Bran, în 1946 și 1947”, *www.anomismia.wordpress.com*, 26 mai 2014, <https://anomismia.wordpress.com/2014/05/26/printele-arsenie-boca-la-castelul-bran-in-1946-si-1947/>, consultat la 13 sept. 2019.

³⁰ Cel mai clar exemplu îl reprezintă zvonurile privitoare la distrugerea mormintelor regale. Astfel, în 1952, principesa Ileana nota: „Am auzit că și aceste morminte ar fi fost distruse de comuniști; corpurile scoase și arse; cenușa lor împrăștiată. Dar sufletele nu pot fi distruse tot așa de ușor!” Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 299. Frica era una întemeiată, dat fiind faptul că, în perioada imediat anterioară plecării din țară, într-o discuție cu Emil Bodnăraș, acesta i-a expus doctrina comunistă cu privire la Familia Regală: „Dv. și clasa Dv. trebuie să dispăreți. Trecutul trebuie să dispară. Așa cum distrugem și cenușa morților, ca să nu mai rămână nimic, tot așa trebuie să distrugem toate urmele de dragoste și respect pentru memoria lor în inimile și mințile oamenilor. Ceea ce mama dv. a făcut pentru oameni, ceea ce

rare al Securității, s-a ferit permanent să dea nume acolo unde acest lucru era posibil, în scrierile sale fiind amintite cu numele real doar persoanele care au fost în mod public alături de ea (cei anturajul și serviciul ei, cunoscuți de autorități, vecini, martori etc.) sau cele care între timp au murit³¹. Această grijă față de cei pe care, involuntar, i-ar putea face să sufere prin însemnările sale, a făcut-o să omită multe nume, inclusiv pe părintele Arsenie Boca, domnița Ileana neștiind că, în pofida atenției ei, Securitatea cunoștea deja faptul că Părintele se numărase printre apropiații Principesei. Așa se face că, în toate lucrările amintite, Arsenie Boca nu apare nicăieri amintit cu numele în mod explicit, doar într-un punct, după cum vom vedea, deducem că este vorba despre el. Tocmai de aceea, mulți ani, istoriografia românească nu a identificat vreo mărturie a principesei Ileana despre Părinte, fapt care pune sub semnul întrebării însăși ideea existenței unei prietenii între cei doi.

Cu toate acestea, consemnarea părintelui Arsenie Boca există, dar nu într-un jurnal tipărit ci, în Fondul Principesa Ileana aflat la Arhivele Naționale Istorice Centrale. Astfel, în numitul fond am identificat paginile unui jurnal, scris în limba engleză și rămas în țară (*Spitalul „Inima Reginei”* a fost redactat în SUA în 1954), unde îl găsim limpede și fără echivoc amintit pe Arsenie Boca.

În data de 28 iunie 1947 (după doi ani în care nu a scris nimic în jurnal), principesa Ileana revenea cu două pagini de însemnări. Situația era una dificilă, atât în plan socio-politic cât și administrativ (existența spitalului era pusă sub semnul întrebării, cu un personal obligat să plece, la acestea adăugându-se presiunile comuniștilor pentru închiderea activității), în plus, pe plan personal, principesa Ileana se confrunța cu probleme în căsnicie. Ea luase deja hotărârea de a tranșa lucrurile cu Anton și aștepta doar venirea lui în țară pentru a-l anunța. Mai avea puțini prieteni alături de ea și doar câțiva colaboratori de încredere. În acest context, însemnările acelei zile surprind următoarea afirmație:

„An other great and wonderful friend entered in may life last year, Părintele Arsenie from Mănăstirea Sâmbăta. (Încă un prieten minunat a intrat în viața mea anul trecut, Părintele Arsenie de la Mănăstirea Sâmbăta t.n.)”³².

„Părintele Arsenie” este scris în limba română, dovadă a căldurii cu care principesa Ileana îl menționa în paginile jurnalului ei intim (făcea aceasta când se referea la persoane, locuri, expresii sau cuvinte dragi ei, pe care considera că limba engleză nu le-ar putea reda așa cum trebuie). Nu putea numi

ași făcut dv. pentru ei trebuie întâi întinat și apoi șters de tot”. Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 29.

³¹ Așa se face că, multe personaje le regăsim cu pseudonime: Dr. X, Deasupra, Dedesubt etc. Chiar Principesa își argumenta lipsa de „precizie” în nominalizarea celor care au ajutat-o: „nu pot relata decât unele fapte, pentru că trebuie să îi protejez pe cei care sunt încă sub ocupația rușilor”. Ileana, Principesă de România, Arhiducesă de Austria, *Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 264.

³² ANIC, Fond *Principesa Ileana*, Vol. I-8, ff. 38-39.

o persoană puțin cunoscută sau conjunctural cunoscută „great and wonderful friend”, acest fapt dovedind că pe parcursul anului care trecuse, cei doi legaseră o sinceră și puternică prietenie, poate chiar bazată pe o dimensiune duhovnicească (duhovnic – fiică duhovnicească). Nu încapе îndoială că „Părintele Arsenie” este unul și același cu părintele Arsenie Boca, cu atât mai mult cu cât nu exista altă Mănăstire Sâmbăta decât vechea ctitorie brâncovenească de la poalele Munților Făgăraș. Din aceste două rânduri putem afla și momentul în care cei doi au devenit prieteni: „anul trecut” – 1946 (însemnarea fiind făcută în 1947).

Această însemnare este dublată de o alta, scrisă în aceeași zi (28 iunie 1947), dar care consemna evenimentele din ziua de 27 iunie 1947.

„Yesterday evening in spite of rain we blessed the foundations of the copy of Stella Maris which we are building in the courtyard of the hospital. This is a miracol and thanks to a friend of good old Nae Păiș, the Ștefan Toculescu, then is so much to be grateful for. Părintele Arsenie was also there, he left this morning after 2 weeks stay with the camion and some photo I gave him, and also with half the personel of the hospital. (Aseară, în ciuda ploii, am binecuvântat fundația unei copii a capelei Stella Maris pe care o construim în curtea spitalului. Acesta e un miracol și ridicarea ei a fost posibilă mulțumită unui prieten vechi al lui Nae Păiș, pe nume Ștefan Toculescu. Părintele Arsenie a fost și el acolo, iar după o ședere de două săptămâni, a plecat în această dimineață cu camionul, luând cu el o poză pe care i-am dat-o și însoțit de jumătate din personalul spitalului. t.n.)”³³.

Ceremonia la care face referire principesa Ileana era reprezentată de sfințirea pietrei de temelie a „copiei” bisericii Stella Maris de la Balcic³⁴, capela de la Bran (replică fidelă a celei rămase în Cadrilater) fiind ridicată, dar nu finalizată, în anul 1947³⁵. Scopul acestui lăcaș de cult era acela de a adăposti inima reginei Maria, strămutată la Bran în 1940 pentru a nu rămâne în Balcicul revenit Bulgariei. Sfințirea pietrei de temelie a fost făcută de părintele Arsenie Boca și de preotul Ioan Lascu din Bran³⁶, participarea la eveniment fiind

³³ ANIC, Fond *Principesa Ileana*, Vol. I-8, ff. 38-39.

³⁴ Micuța capelă ortodoxă a fost ridicată în anul 1929 în cadrul complexului arhitectonic și peisagistic de la Balcic, regina Maria dorindu-și un spațiu de rugăciune după gustul ei. Construcția, într-un stil eminent bizantin, a fost pictată în următorii doi ani de către Anastasie Demian, Tache Papatriandafil și Dumitru Brăescu. Emanoil Bucuța, „Balcicul cu 14 figuri”, în *Boabe de grâu. Revista de cultură*, An. II, Nr. 3 (mai 1931), p. 269; Florin Anghel, Mariana Cojoc, Magdalena Tiță, *Români și bulgari. Provocările unei vecinătăți*, Ed. Cartea Universitară, București, 2007, p. 250.

³⁵ După așezarea pietrei de temelie, capela a fost ridicată în doar câteva luni, pictura aparținându-i renumitului pictor Arthur Verona. Din păcate, evenimentele din decembrie 1947, declararea României ca republică socialistă și plecarea în exil a principesei Ileana au făcut ca Stella Maris de la Bran să nu fie și sfințită. Abia după 1989 lucrările au continuat, capela fiind finalizată și sfințită în anul 2005. Inima reginei Maria nu a fost însă așezată, nici până astăzi, în acest loc.

³⁶ Preotul Ioan Lascu, apropiat al principesei Ileana, a suferit și el în perioada comunistă, fiind anchetat și condamnat din pricina faptului că s-a aflat în preajma Domniței. Ștefan Iloaie,

confirmată și în interogatoriul din 5 octombrie 1955³⁷. Însemnarea principesei Ileana surprinde, la final, plecarea de la Bran în ziua următoare a monahului de la Sâmbăta, acesta primind în dar o fotografie cu dedicație. Deși despărțirea aducea cu sine și o mare doză de tristețe (odată cu Arsenie Boca plecând și o bună parte a personalului spitalului), nu știm dacă aceasta a fost și ultima întâlnire dintre cei doi. Tindem să credem că nu, cu atât mai mult cu cât, Părintele afirma că ultima întâlnire a avut loc undeva în luna noiembrie a anului 1947. La plecarea din țară, ca și în alte dăți, principesa Ileana i-a oferit un dar, o scrisoare în rândurile căreia sintetiza ceea ce a reprezentat Arsenie Boca pentru ea: „o lumină în viața mea”.

„De prin luna noiembrie 1947, eu nu am mai fost în vizită la domnița ILEANA și nici ea nu a fost la mănăstirea „Sâmbăta de Sus”. Când ea a plecat din România, mi-a lăsat o scrisoare în care îmi scria că îmi mulțumește, întrucât am fost o lumină în viața ei. Această scrisoare mi-a fost adusă de MARIA CIOLAC. Scrisoarea poate fi găsită la mănăstirea „Sâmbăta de Sus” împreună cu mai multe cărți care sunt ascunse sub streșina casei de oaspeți a mitropolitului la locul indicat de mine în schița pe care am făcut-o. Alte legături nu am avut cu domnița ILEANA și nici cu personalul sau vizitatorii care au vizitat-o la castelul Bran, în afară de cele arătate”³⁸.

Iată deci că, dincolo de dovezile „indirecte”, imagistice sau documentare, care dovedeau faptul că prietenia dintre principesa Ileana și părintele Arsenie Boca era una reală și data cel puțin din anul 1946, avem și mărturia directă a Principesei, aceasta amintindu-l explicit, cu numele, pe ieromonahul de la Sâmbăta de Sus în jurnalul său. Din păcate, aceleași pagini nu consemnează și discuțiile purtate în numeroasele întâlniri dintre cei doi, puținele indicii în acest sens fiind cele asociate unor martori oculari³⁹ și, în special, aceleiași mărturisiri făcute de Arsenie Boca în fața organelor de anchetă. De altfel este de remarcat interesul deosebit pe care Securitatea l-a acordat aflării

Mărturisitori de după gratii: slujitori ai Bisericii în temnițele comuniste, Ed. Arhiepiscopiei, Cluj-Napoca, 1995, p. 44.

³⁷ În fața anchetatorilor, Arsenie Boca amintea că: „Am făcut o dată slujbă împreună cu preotul din Bran LASCU, la așezarea pietrei fundamentale a capelei din curtea spitalului de la Bran”. Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 434.

³⁸ Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 435.

³⁹ Nicoleta Petcu a realizat în anul 2005 un interviu cu Anica Todor (n. 1927 – m. 12.12. 2006) din Bran Sohodol, cea care, în intervalul 1944/1045–1947 s-a aflat în serviciul principesei Ileana. Anica Todor afirma că de mai multe ori, un călugăr a vizitat-o pe domnița Ileana, aceasta, „având o înclinație spre călugărie”, discutând multe ore cu el în salonul mare, mai mult decât atât arătându-i acestuia și bijuteriile princiare (diademă, ceasuri, coliere etc). Nicoleta Petcu, „Principesa Ileana a României și Părintele Arsenie Boca”, în *Muzeul Național*, Nr. XXVI, 2014, p. 258.

conținutului discuțiilor, persoanelor pe care Părintele le-a întâlnit la Principesă acasă⁴⁰, eventualelor atitudini sau poziții prolegionare⁴¹ (motiv recurent în toate anchetele care l-au vizat pe părintele Arsenie Boca⁴²) și, după cum am văzut, obiectelor primite cadou de la domnița Ileana.

„În tot timpul cât am stat la castelul Bran, preocupările mele au fost următoarele: Țineam predici cu caracter religios în fața domniței ILEANA și a unor doamne care compuneau anturajul domniței, însă numele cărora nu le cunosc. La predicile ținute de mine mai veneau surorile din spital, medici și farmaciști, dintre care îmi amintesc de MARIANA CIOLAN, originară din orașul Stalin, în prezent nu știu unde se găsește. (...) Doctor PUȘCARIU numele celălalt nu-l mai știu (...) Dr. BĂDILĂ, nu mai rețin numele celălalt, era student în ultimii ani la facultatea de medicină din Cluj. El a întrerupt cursurile facultății și din acest lucru am dedus că el acolo este fugar, pentru faptul că el este urmărit de organele de Stat. Mi se pare că numele de BĂDILĂ l-a primit la castel, adică era un nume fals. (...) Farmacistul HERMAN, celălalt nume nu l-am cunoscut niciodată. (...) Îmi amintesc că din anturajul domniței ILEANA mai făcea parte o profesoară pensionară de la arta dramatică din București, care în acel timp ținea conferințe și ea despre „Faust”. Numele ei nu-l rețin și nici nu știu unde se găsește.

⁴⁰ În cele două interogatorii ale lui Nichifor Crainic, anchetatorii au vrut să știe de la acesta dacă are cunoștință de persoanele cu care Arsenie Boca a intrat în contact prin intermediul principesei Ileana. De asemenea se dorea a se ști de la cel anchetat dacă aflase și subiectele discutate între Principesă și Părinte. La aceste întrebări, Nichifor Crainic nu a dat multe amănunte, fie pentru că nu știa, fie pentru că nu a dorit să spună ceea ce, eventual, îi povestise Arsenie Boca. „**Întrebare:** Ce v-a vorbit Arsenie despre vizita lui la Arhiducesa Ileana? **Răspuns:** În afară de cele declarate anterior, nu mi-a mai spus decât că a primit de la ea medicamente pentru a le da la săraci și și-a exprimat dorința de a vizita mănăstirea. **Întrebare:** Ce persoane a cunoscut Arsenie Boca la Arhiducesa Ileana? **Răspuns:** Nu mi-a spus persoanele ce le-a cunoscut la Arhiducesa Ileana și dacă a cunoscut asemenea persoane”. Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, pp. 441–442. De altfel, era greu ca Nichifor Crainic să știe foarte multe amănunte, în anii 1945–1947 el ascunzându-se la diverse cunoștințe pentru a nu fi arestat și închis (la 2/4 iunie 1945 a fost condamnat în contumacie la 10 ani de temniță grea).

⁴¹ După cum am văzut deja, toate acuzațiile de manism, anticomunism etc. au fost retrase în 1946 chiar de autorități. Mi mult decât atât, același Nichifor Crainic afirma că Arsenie Boca era cu totul apolitic. „**Întrebare:** Ce politică a făcut Arsenie Boca? **Răspuns:** Era cu desăvârșire apolitic”. Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, p. 438.

⁴² Multiplele arestări ale părintelui Arsenie Boca (1945, 1946, 1948, 1955) au vizat și demonstrarea/infirmarea „legăturilor” acestuia cu legionarii. Astfel, el a fost chestionat cu privire la persoane precum: Antonie Plămădeală, Nicolae Bordașiu, Nichifor Crainic, principesa Ileana sau alți profesori de teologie, toți aceștia fiind suspectați a fi legionari sau (unii dintre ei) susținători ai acestora. Și în sens invers s-a făcut ancheta. Astfel, Zamfira Constantinescu (stareța de la Prislop), Nichifor Crainic, Pavel Nicolae, Antonie Plămădeală, Horia Drăghici etc. au fost întrebați, la rândul lor, despre eventuala apartenență sau simpatie a Părintelui față de Mișcarea Legionară. George Enache, Adrian Nicolae Petcu, *Părintele Arsenie Boca în atenția poliției politice din România*, Ed. Partener, Galați, 2009, pp. 61–62; 95–96.

Tot la castelul Bran a mai venit și regina Elena, cred că era însoțită de doamnele de onoare. Am cunoscut și pe regina Elena personal, am avut discuții personal cu ea, însă foarte puțin, discuții care s-au rezumat la starea sănătății ei. Alte discuții nu am avut cu ea. La castelul Bran au venit și ofițerii americani. Eu îmi amintesc că am cunoscut personal pe un ofițer american bătrân însă numele lui nu-l mai rețin. (...) Alte preocupări pe care le aveam la castelul Bran, în afară de predici, talmăceam anumite părți din Scriptură și răspundeam la diferite întrebări care mi se puneau în legătură cu credința. (...)

În afară de preocupările duhovnicești, vizitam pe domnița ILEANA în apartamentul ei, unde am avut și discuții cu ea. Astfel îmi amintesc că am discutat despre moartea lui ZELEA CODREANU spunându-mi că în ceea ce o privește ea l-a simpatizat și că regretă moartea lui, comisă de fratele ei, CAROL al II-lea, exprimând următoarele cuvinte „România este singura țară în care succesul nu are succes”. S-a referit la succesul pe care îl avea Codreanu, însă care nu a adus nici un succes, făcându-l vinovat în acest sens pe CAROL al II-lea. Ea prevedea schimbările care au să se facă în România și îmi amintesc că se frământa cum să facă să rămână în țară. Legat de aceste discuții pentru a se documenta, eu i-am dat să citească cartea „Protocoloalele Înțelepților Sionului”, precizându-i că deși este o carte interzisă totuși se pare că ceea ce scrie cu privire la regi se va realiza”⁴³.

Conținutul discuțiilor dintre Arsenie Boca și principesa Ileana va rămâne, cel mai probabil, pentru totdeauna un mister. Și în această declarație, Părintele a omis să intre în detalii, numele oferite, temele de discuție avute cu invitații fiind unele deja cunoscute (medicii menționați de Arsenie Boca apar de nenumărate ori în însemnările Principesei, ei fiind cunoscuți de către toți pacienții spitalului). Tenta „legionară” pe care unele afirmații par a o avea, trebuie privită cu circumspecție, asemenea multor elemente constitutive din procesele verbale care finalizau un interogatoriu. Informațiile erau, nu de puține ori, rezultatul unor presiuni din partea anchetatorilor, aceștia dorindu-și să obțină confirmarea rechizitoriului, dar și anchetații știau că, oferind răspunsurile „așteptate”, chinul poate fi scurtat.

Faptul că prietenia dintre cei doi nu s-a încheiat în momentul expulzării principesei Ileana din țară, ci a continuat, în mod invizibil dar adânc imprimat în sufletul lor, poate fi ușor dedus urmărind, în special, parcursul domniței Ileana. Aceasta, după eșecul căsniciei cu Anton de Habsburg – 1954, după pierderea uneia dintre fiice (Maria Ileana) – 1959, după destrămarea celei de-a doua căsnicii – 1965, la acestea adăugând anii în care a trăit în Elveția, Argentina și Statele Unite ale Americii, a decis că adevărata ei chemare, redeșteptare a experiențelor duhovnicești din copilărie, este monahismul. Așa se face că, în 1961, la 52 de ani, principesa Ileana a intrat ca novice la o mănăstire ortodoxă de maici, în Franța, la Bussy-en-Othe. În 1967, a fost tunsă în monahism și a primit numele Alexandra. Maica Alexandra, așa cum a fost cunoscută, a pus bazele

⁴³ Florian Bichir, Romeo Petrașciuc, Raluca Toderel (Coord.), *Părintele Arsenie Boca în arhivele Securității. Anchete, Canalul și persecuția. Opus de documente*, Vol. II (Prislop, 1950–1959), Ed. Agnos, Sibiu, 2014, pp. 432–434.

mănăstirii de la Ellwood City⁴⁴, Pennsylvania, o mănăstire ortodoxă unde și-au găsit refugiul numeroși clerici și monahi români, unul dintre ei fiind și părintele Roman Braga. Aici a fost nu doar stareță, ci și mamă sufletească pentru toți aceia care au căutat sprijin și susținere morală și materială. A închis ochii la 21 ianuarie 1991, câteva luni după ce a avut bucuria de a se reîntoarce, pentru câteva zile, într-o Românie eliberată de comunism. Cu acea ocazie, dincolo de fericirea de a păși pe pământul atât de drag al țării pe care a purtat-o în suflet și în minte în toți acei ani, a putut îngenunchea și la mormintele părinților și „bunicilor” ei, care erau, din fericire, intacte.

În încheiere, ca o concluzie la cele expuse în aceste pagini, revenim la ceea ce precizam la un moment dat, faptul că există o singură mențiune, în lucrările ei publicate peste hotare⁴⁵, în care apare o referire la părintele Arsenie Boca, fără ca acesta să fie însă numit. Astfel, în seria de publicații cu caracter teologic pe care Maica Alexandra le-a alcătuit, se numără și *Introducere la Rugăciunea lui Iisus*. În preambulul paginilor acestei mici lucrări, maica Alexandra prezintă modul în care ea, personal, a intrat în contact cu această rugăciune „cu putere multă”.

„Am citit adesea Rugăciunea lui Iisus în cărți de rugăciuni și am auzit-o în biserică, dar ochii mi s-au deschis pentru întâia dată acum câțiva ani, în România. Acolo, în micuța mănăstire Sâmbăta, ascunsă în inima codrului întunecat, în bisericuța albă ce se oglindea în lacul montan ca de cleștar, am întâlnit un călugăr ce practica rugăciunea inimii. Pace și liniște profundă domneau în Sâmbăta acelor timpuri; era un loc al tihnei și al tăriei; mă rog Domnului să fi rămas așa. De când am fost ultima oară la Sâmbăta, pașii m-au purtat departe, dar, în tot acest timp, Rugăciunea lui Iisus a stat tainic în inima mea, asemenea unui dar prețios. A dăinuit acolo până acum câțiva ani, când am citit *The way of a Pilgrim*. De atunci, am căutat să o practic neîntrerupt. Uneori, rătăcesc calea; și totuși, rugăciunea mi-a deschis în inimă și suflet orizonturi neînchipuite”⁴⁶.

În aceste rânduri îl regăsim, fără doar și poate pe părintele Arsenie Boca, călugărul de la Sâmbăta care, învățând Rugăciunea Inimii în Sfântul Munte Athos, a împrăștiat-o, a practicat-o și a transmis-o mai departe celor care și-au dorit să-l cunoască mai bine pe Dumnezeu. Principesa Ileana a fost unul dintre cei care, aflându-se în preajma Părintelui nu a rămas indiferentă la ceea ce acesta i-a spus. În lungile ore de discuție, fie la Bran, fie la Sâmbăta de Sus, Arsenie Boca i-a pus în inimă domniței Ileana germele iubirii de

⁴⁴ Bev Cooke, *Principesa și monahie: Domnița Ileana – Maica Alexandra*, (traducere de Luminița Irina Niculescu), Ed. Humanitas, București, 2011, pp. 179–250.

⁴⁵ Putem menționa printre acestea: *Meditations on the Nicene Creed*, Morehouse-Gorham Co., New-York, 1958; *Introduction to the Jesus Prayer*, Forward Movement Publications, 1959; *Our Father – Meditations on the Lord’s Prayer*, The Orthodox Book Center, Miami; *The Spirit of Orthodoxy*, The Advent Papers, Boston; *The Holy Angels*, Light and Life Publishing Company, Minneapolis, 1987.

⁴⁶ Ileana, *Principesa de România, Arhiducesă de Austria, Trăiesc din nou*, (traducere de Mihaela Skultéty-Myer), Ed. Humanitas, București, 2010, p. 381.

Dumnezeu. Și acest germen a rodit, „pământul” fiind unul cu adevărat bun. Iată cum, peste ani, ceea ce părea a fi o prietenie prematur și brutal întreruptă de vitregiile istoriei, s-a metamorfozat și s-a împlinit într-un mod, pentru unii, neașteptat.

**PRINCESS ILEANA AND FATHER ARSENIE BOCA. A
FRIENDSHIP AT THE DAWN OF THE COMMUNIST REGIME**

- Summary -

Throughout history, we have records not only of unique, unrepeatabe events, but also of personalities who stand out through a series of traits that turn them into exceptional destinies. Two such examples are Princess Ileana of Romania and Father Arsenie Boca, both special figures of the twentieth century in Romania. Although their lives were completely different, given their origins and the course of their lives, they intersected at one point. Their meeting led to a special friendship, that was unique, considering the difficult years at the end of World War II and the beginning of the Communist regime in Romania. Our paper, which brings to the readers' attention a series of unprecedented information and documents, presents a unique page of Romanian and Church history. Consequently, we may gain a better understanding of the context of the closeness between Princess Ileana of Romania and Father Arsenie Boca, the controversies related to the moment of their encounter, the evolution of their friendship. We will not forget to discuss the influence Father Arsenie Boca exercised over the choice of Princess Ileana's future monastic life, who later became Mother Alexandra.